

Järvamaa omavalitsuste ühinemisläbirääkimiste

PROTOKOLL

Paide raehoone

02. november 2015 NR 3

Juhtkomisjoni esimene koosolek

Algas kell 13.00, lõppes 15.15.

Koosoleku avas Paide Linnavolikogu esimees, omavalitsusüksuste ühinemise ettevalmistamise töögrupi liige Peeter Saldre.

Juhatas konsultatsiooni- ja koolituskeskus OÜ Geomedia konsultant Rivo Noorkõiv.

Protokollis linnavolikogu sekretär Ulvi Vürmer.

Võtsid osa Albu, Ambla, Imavere, Järva-Jaani, Kareda, Koeru, Roosna-Alliku, Väätša, Paide valla ja Paide linna esindajad. Kutsutud Järva Maavalitsuse esindajad. (*Registreerimisleht protokollile lisatud*).

Ühehäälselt kinnitati alljärgnev koosoleku päevakord:

13.00-13.05 Tervitus. Peeter Saldre, Paide linnavolikogu esimees.

13.05-13.20 Omavalitsuste reform- lühiülevaade olulisematest arengutest.

Rivo Noorkõiv, OÜ Geomedia konsultant, tutvustab lühidalt viimaseid sündmusi KOV reformi valguses.

13.20-14.00 Ettepanekud juhtrühma töö korraldamiseks. Arutelu.

Rivo Noorkõiv tutvustab võimalikku juhtrühma töö eesmärgipüstitust ja töökorraldust, sh koostöö valdkondlike teemarühmadega. Kõigil osalejatel palun ette valmistada oma nägemus/soovid juhtrühma töö läbiviimiseks. Samuti, et kuidas korraldada töö teemarühmades. Oluline on, et kas jätkatakse üle-maakondaliste aruteludega või peetakse oluliseks ka piirkondlikke lähenemisi.

14.00-14.20 Maakondliku statistilise andmekogu koostamine KOV reformi toetamiseks. Arutelu.

Sven Tobreluts Järva Maavalitsusest tutvustab maakondliku statistilise andmekogu koostamise eesmärke ja andmesisu. Samuti arutatakse selle kokkupanemise tööjaotust ja ajakava.

14.20-14.50 Jooksvad teemad.

Järvamaa omavalitsuste ühinemisläbirääkimiste juhtkomisjoni esimese koosoleku avas Paide Linnavolikogu esimees Peeter Saldre.

P. Saldre teatas, et ekspertkomisjoni poolt on koostatud haldusreformi kontseptsiooni eelnõu ning andis sõna omavalitsuste reformi arengutest ülevaate saamiseks OÜ Geomedia konsultant Rivo Noorkõivule.

P. Saldre lisas, et peab jätkuvalt oluliseks R. Noorkõivu jätkamist Järvamaa omavalitsuste ühinemisläbirääkimiste eestvedajana.

1. Omavalitsuste reform- lühiülevaade olulisematest arengutest.

OÜ Geomedia konsultant Rivo Nõrkõiv tutvustas edasist tegevuskava ja andis lühiülevaate omavalitsuste reformi olulisematest arengutest.

R. Noorkõiv ütles, et oluline on jõuda tänasel koosolekul selgusele kuidas Järvamaal edasi minna – kas maakond kui üks omavalitsus on jätkuvalt arutamisteema juhtrühmas ning millised on omavalitsuste konkreetsed ettepanekud. Pooldan koos jätkamist, et leida ühiselt parimad lahendused omavalitsuste arengule Järvamaal.

R. Noorkõiv selgitas juhtkomisjonile ekspertkomisjoni poolt koostatud haldusreformi kontseptsiooni sisu ja struktuuri ning andis ülevaate kahe komisjoni (ekspertkomisjoni ja valitsuskomisjoni) tööjaotusest ja haldusreformi menetlemise ajalisest graafikust.

R. Noorkõiv tõstatab, lähtuvalt ekspertgrupi hinnangutest, omavalitsusjuhtidele arutamiseks küsimuse: *kas suurem ja strateegilisem omavalitsus või väiksem ja maakonnatasandit mittepuudutav?*

R. Noorkõiv tõi olulisena välja haldusreformi kontseptsiooni eelnõus kaks küsimust:

- Reformi kriteeriumid
- kuidas korraldatakse ülesannete seadmine ja nende täitmiseks rahastamine, sh uute struktuuride tegemine?

R. Noorkõiv teatas, et praegu on seisukoht, et soovitatava kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arvu miinimumsuuruseks on 5000 inimest. Ta lisas, et on võimalikud erandid, kuid need ei rakendu üldkorras, vaid iga erandi tegemist tuleb igal üksikul juhul seda eraldi taotleda ja põhjendada.

R. Noorkõiv selgitas põhjalikumalt võimalikke KOV ülesannete muutusi ja ekspertkomisjoni liikmete arvamust KOVide rahastamise küsimustes. Oluline on KOV finantsautonoomia suurendamine: üksikisiku tulumaksu, maamaksu, riiklike toetuste otsustamise üle suurem kohapealne otsustusõigus jms.

Ühinemistoetuste kohta märkis R. Noorkõiv, et komisjoni seisukoht on suurendada ühinemistoetust ühineva valla elaniku kohta 50 eurolt 100 eurole, kuid maksimummäära on õige rakendada siis, kui ühine KOV üksus täidab 5000 elaniku kriteeriumi.

Juhtkomisjoni liikmed palusid R. Noorkõivult selgitusi alljärgnevatel teemadel:

Rait Pihelgas, Lauri Läänemets (*omavalitsuste maksuvõimekus*), Alo Aasma (*omavalitsuste ja riigi koostöö*), Jüri Ellram, Lauri Läänemets, Raivo Raja, Rait Pihelgas (*ettevõtluse arendamine- maakondlik tasand*), Kulno Klein (*ühisasutused*), Rait Pihelgas (*kogukondlik juhtimine*), Harri Lepamets, Aldo Tamm (*KOV koostöö*), Jüri Ellram, Kalju Kertsmik, Aldo Tamm (*seadusandluse muutmise*), Peeter Saldre (*linna staatuse küsimus*).

Rivo Noorkõiv vastas esitatud küsimustele: KOV finantsautonoomia suurendamist tuleb vaadata koos kohustuslike ülesannete rahastamisega, vaja on suurendada rahanduslikku paindlikkust kohapeal, samuti KOVide huvi tulupõhise majandamise suunas (maksubaasi

kujundamise teema, KOV ettevõtluskeskkonna arendamise stimuleerimine, üksikisiku tulumaksu jaotus elukoht ja töökoht järgi); KOV ja keskvalitsuse koostöö usalduse kasvatamine, rohkem üksteisemõistmist; MAK ja maakondlike KOV liitude ühendamine ühise juhtimise alla; kogukonna võimekuse arendamine, külavanemad; KOV koostööorganisatsioonid-ühisasetused; seadusandluse vastavusse viimine KOV reformi kontseptsiooni mõttega, vältida olukordi kus ühinemise tulemusena KOVid jäävad majanduslikult kaotaja rolli; KOV ametnike koolitamine ja kompetentsi suurendamine; Linna ja valla staatuse arutamine, selliselt, et linnade statuudi lahendamine.

Arutelu kokkuvõte

Juhtkomisjoni liikmed tõid välja oluliste teemadena:

- *Piirkondlik ettevõtluse arendamine*
- *KOV rahastamine*
- *Seadusandluse, mis takistavad ühinemist, muutmise vajadus*
- *kogukonna teema – külad, külavanemad*
- *erinevad koostöövormid*
- *linna staatuse küsimus*
- *Võimaliku KOV suuruse piir Järvamaal*
- *KOV ülesanded - ühisasetused*

R. Noorkõiv märkis, et oluline on lahendada ka regionaalhalduse küsimused - maavalitsuse roll ja ülesanded, maakondliku tasandi roll (näit maakondlik arengukava).

KOKKUVÕTE :

- ***Funktsioonide selgus: mis on keskvalitsuse ja mis KOV roll***
- ***KOV ülesannete rahastamine läbipaistvaks***
- ***Koostöö KOV vahel, ühisasetuste moodustamise õigus***
- ***KOV järelevalve maakondlikul tasandil***

2. Ettepanekud juhtrühma töö korraldamiseks.

R. Noorkõiv andis ülevaate komisjonidesse nimetamise osas ja palus omavalitsustel teha vajadusel omad täiendused ja parandused esindajate nimetamise kohta. Kes on komisjoni esimees? Aseesimees? Kas on vaja töökorda? Tehniline teenindus Paide LV.

- Juhtkomisjoni kesksed arutlusteemad: juhtimisstruktuur ja ametnike komplekteerimine,
- Strateegiline juhtimine ja kohtadel võimu esindatus,
- Teenuste osutamise igapäevane korraldus,
- Hallatavate asutuste teemad
- Ühisasetused, selle ümberkorraldamise põhimõtted ja tänaste struktuuride integreerimine/ümberkorraldamine (MAK, KOV maakondlik liit jms).

R. Noorkõiv tegi ettepaneku vaadata üle tema poolt esitatud arutamisteemad ja otsustada, et milliste teemade arutelu kuulub juhtkomisjoni pädevusse.

Juhtkomisjon arutas küsimust, kas kutsuda juhtkomisjoni koosolekutele ka Türi ja Koigi valla esindajad ja kuidas käituda teiste omavalitsustega väljaspool Järvamaad, nimetatud Rakke vald, kes soovib vabakuulajateks tulla.

Otsustati: kõik omavalitsused, kes seda soovivad, võivad vabakuulajateks juhtkomisjoni koosolekutele tulla. Küll aga pole neil õigust hääletada, kui otsustes selline vajadus.

R. Noorkõiv tõstatas küsimused:

Milised on juhtkomisjoni teemad lähtuvalt situatsioonist, et kui Järvamaal ei soovita ühte omavalitsust?

Milline on sellisel juhul juhtkomisjoni roll ja ülesanded?

Arutelu tulemusena otsustati:

Järvamaal ei ole mõistlik edasi minna ühe omavalitsuse teemaga kuna Türi vald hetkel ei liitu, osaleja ei ole Koigi vald ja Imavere vald ei ole kindel kellega ühineda - uus reaalsus 3-4 omavalitsust Järvamaal.

Arutada rohkem piirkondliku koostöö küsimusi. Selliselt pinnalt võtta teemaks Järvamaa terviklik areng ja võimalikud ühishuvid, sh investeeringud.

Olulisel kohal on Paide linna staatuse küsimus, ei soovi maakonnakeskusena valla staatust..

R. Noorkõiv tegi ettepaneku leppida kokku millised teemad tulevad juhtkomisjonis arutusele edasise koostöö raames - millist teadmispõhist tuge on vaja.

Lauri Läänemets palus R. Noorkõivul selgitada, kogemustele tuginedes, ühinemisleppe sisu.

R. Noorkõiv märkis, et ühinemisleping on teejuhis neljaks aastaks uue volikogu jaoks. Ei ole hea koostada liiga detailne leping – pigem paindlikum, leppida kokku põhimõtted ja printsiibid. Elu teeb korrektsioone ja peab neile reageerima.

R. Noorkõiv rõhutas, et oluline on jõuda selgusele kas saame Järvamaa KOV koostööna koos paremaks, mida saame ühiselt lahendada hoides ka strateegilist regionaalset vaadet. Oluline ühine ideoloogia ja võimalik rahapaigutus investeeringuteks.

R. Noorkõiv märkis, et olemas on Järvamaa rahvastikuülevaade ja esmane eelarve trendide analüüs ning vaja on teha KOV eelarvestrateegia analüüs koos investeeringute vajaduse väljatoomisega.

Arutati andmete kogumise vajadust ja prognoosi olulisust. Statistikaamet on koostanud Järvamaa rahvastikuprognoosi aastani 2040.

3. Maakondliku statistilise andmekogu koostamine KOV reformi toetamiseks.

Järva Maavalitsuse maakondlik koostööjuht Sven Tobreluts tutvustas maakondliku statistilise andmekogu koostamise eesmärgi ja andmesisu (*protokollile lisatud*).

Arutati maakondliku andmetabeli kokkupanemise tööjaotust ja ajakava. Juhtkomisjoni liikmed tegid omapoolseid ettepanekuid.

Juhtkomisjoni seisukoht:

Maakondlik andmetabel on vajalik.

Enne lõplikku üldandmete kogumist täpsustada omavalitsustega esialgse andmetabeli sisu ja teha vajalikud täiendused ning parandused. Andmed, mis on võimalik saada riiklikest registritest, täidab maavalitsuse andmetabeli koostaja. Andmeid, mida pole võimalik tabelisse leida riiklikest registritest, täidavad omavalitsused. Määrata ära mis periood võetakse andmete esitamise aluseks.

KOKKUVÕTE: ÜHISED TEEMAD JUHTKOMISJONILE ARUTAMISEKS

- 1. Kuidas edasi Järvamaal - kas 1, 2, 3 või 4 kohalikku omavalitsust**
- 2. Komistuskivid – vastuolud huvides ja seadusandluses**
- 3. Demokraatia areng, tugev kogukond Järvamaal: osalus- ja otsustusdemokraatia**
- 4. Prioriteetsus valdkondade kaupa, Järvamaa investeringuvajadus ja võimekus.**

R. Noorkõiv tõi välja olulisena leida vastused küsimustele:

1. Millised on KOV reformi eesmärgid Järvamaal?
2. Millistele probleemidele/väljakutsetele Järvamaal ühiselt lahendust otsitaksde?
3. Millised lahendused Järvamaa toimetudeli tarvis seame?

Varasemate kogemuste põhjal:

- Parem avalike teenuste osutamine ja suurem KOV ametnike kompetents nende elluviimisel.
- Suurem haldusvõimekus lahendada kohalikke ja regionaalseid küsimusi.
- Tugevam kodanikuühenduste roll ja demokraatia.

OTSUSTATI:

- 1. Rivo Noorkõiv valmistab ette KOV eelarvestrateegiate analüüsi ja saadab selle teostamise tarvis juhtrühmale täitmiseks.**
- 2. Maavalitsus täiendab maakondliku andmetabeli ja saadab peale täienduste tegemist ning riiklikest registritest andmete lisamist omavalitsustele täitmiseks.**
- 3. Kohalikud omavalitsused arutlevad ühinemisläbirääkimiste teemad üle, sh milline võiks olla KOV reformi võimalikud mudelid. Juhtrühm esitab ülevaate järgmisel koosolekul.**

Järgmine kohtumine 7. detsember Paides kell 13.00.

Koosoleku juhataja: Rivo Noorkõiv
OÜ Geomedia konsultant